

תור לקבלת אשרות שהייה, ב-2014 בתל אביב צילום: מוטי מילרוד

השר דרעי הורה להנפיק אשרות שהייה גם למבקשי מקלט קטינים

אילן ליאור

ערים לקשיים שהצגת בפנייתך ונפעל בדחיפות המרבית לשם יישום החלטת השר.

בערר שהגישה העמותה מופי עות שתי דוגמאות למקרים בהם עוכבו נערים בשל היעדר אשרה. "באחד המקרים שוחרר נער רק בזכות העובדה שהיה בידו כרטיס תלמיד שהנפיק עבורו בית הספר. במקרה אחר נאלץ תלמיד להתקשר למורתו בשעות הלילה על מנת שתשכנע את הפקחים שיש לאפשר לו להמשיך בדרכו".

לדברי כהן ליפשיץ, אף שיש לברך על החלטת השר, "צריך לו כור כי היא התקבלה אך ורק בשל פנייה לערכאות ורב הנסתר בה על הגלוי". לטענתה, "הניסיון מלמד כי פעמים רבות הצהרות מסוג זה נועדו למנוע ביקורת שיפוטית על רשות האוכלוסין וההגירה – ורחוקה הדרך עד ליישום, אם בכלל". היא הסבירה שכשמדובר בקטינים, לסחבת תוצאות קשות במיוחד. "בכל יום שבה נמשכת המדיניות הנוכחית מעמיקה הפגיעה המיותרת בנערות ובנערים". דוגמה נוספת לכך היא מקרה אחר שמוכא בערר – סיפורים של ילדי מבקשי מקלט שהתקבלו לעבודה ברשת מזון מהיר, אך נדחו לאחר שהתברר כי אין להם מסמך מזהה. במקרה אחר, נער ארי תראי שהגיע לישראל לבדו עבד תקופה ארוכה אצל קבלן ניקיון בשטיפת חדרי מדרגות, אך המעסיק לא סיפק לו תלושי שכר, לא שילם עבורו דמי ביטוח לאומי ולא רכש לו ביטוח. קטין ארי תראי אחר המסייע לאמו בפרנסת המשפחה פוטר פעם אחר פעם ללא התראה ומבלי ששולמה לו המשכורת המגיעה לו.

מיכל שנדר, רכות תחום נוער בעמותת א.ס.פ, אמרה את מול כי ההחלטה של משרד פנים תקל משמעותית על חייהם של בני נוער רבים. "היא תאפשר להם לממש את המגיע להם על פי חוק – לפתוח חשבון בנק, להנפיק רכש, לעבוד כחוק וכמוכן תסיר מהם את החשש המתמיד ממעצרים ומעוכבים מיותרים בהיעדר מסמך מזהה", אמרה ל"הארץ".

היא הוסיפה כי היא מקווה ש"המנגנון שיקים המשרד להנפקת האשרות יותאם לאוכלוסיית היעד – בני ובנות נוער הלומדים במערכת החינוך הישראלית", והדגישה כי יש להנפיק להם אשרות ארוכות טווח כדי למנוע מהם היעדרות תדירה מבתי הספר והמנהל ממושכת בלשכות האוכלוסין.

שר הפנים, אריה דרעי, הורה לרשות האוכלוסין וההגירה להנפיק אשרות שהייה בישראל למבקשי מקלט החל מגיל 16 ומעלה. החלטת השר התקבלה לאחר שעד כה סירבה הרשות להנפיק אשרות זמניות מסוג 2(א)5 לילדי מבקשי מקלט, ובכך חשפה אותם למעצרים, הקשתה עליהם לעבוד ומנעה מהם זכויות בסיסיות.

נכון להיום מנפיקה הרשות אשרה מסוג זה רק לאזרחי אריתריאה וסודאן בני 18 ויותר, המגינה עליהם מפני מעצר וגירוש ומאפשרת להם לעבוד. הם נדרשים לחדש אותה כמה פעמים בשנה. לבני הנוער מאריתריאה ומסודאן אין לרוב אף מסמך מזהה רשמי. לעתים הם מעוכבים בידי פקחי רשות האוכלוסין ונדרשים להוכיח להם כי הם קטינים, אחרת ייעצרו וייכלאו.

בנוסף, בהיעדר אשרה נאלצים רבים מהם לעבוד אצל מעסיקים פוגעניים ונמנעת מהם השתתפות בהכשרות מקצועיות בבתי ספר. כמו כן, הם אינם רשאים לרכוש כרטיס "רב-קר" בהנחה לה זכאים בני נוער ואין ביכולתם לפתוח חשבון בנק.

עד כה סירבה רשות האוכלוסין לנפק אשרות לילדי מבקשי מקלט, ובכך חשפה אותם למעצרים

רשות האוכלוסין הודיעה באחרונה על כוונתה להנפיק את האשרות בתשובה לפנייתת של עו"ד אסנת כהן ליפשיץ מהקליניקה לזכויות מהגרים במרכז האקדמי למשפט ולעסקים. כהן ליפשיץ פנתה תחילה לרשות האוכלוסין, ומשלא נענתה הגישה לפני כהן רבעה חודשים ערר בעניין לבית הדין לעררים בתל אביב בשם עמו תת א.ס.פ – ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט.

לפני כשבועיים כתבה לה דנית מיכאלי מלשכתו של ראש מינהל אכיפה וזרים ברשות האוכלוסין כי "הנושא הובא בפני שר הפנים – שהחליט לאשר את מתן הרישיונות כאמור בתנאים". עם זאת, ציינה מיכאלי כי "בשלב זה, לאור קשיים טכניים, לא ניתן ליישם החלטה זו באופן מיידי ולרשות נדרש פרק זמן נוסף לצורך היערכות לנושא. אנו